

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/101/2025
Identifikačné číslo spisu:	5622202375
Dátum vydania rozhodnutia:	19.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:5622202375.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu v spore žalobcu G.. H. F., narodeného XX. E. XXXX, D. X. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Jaroslavom Kiapešom, Liptovský Mikuláš, Štúrova 4330/31, proti žalovanému P.. G.. X. Ž., narodenému XX. Y. XXXX, D. X. XX, zastúpenému advokátom JUDr. Petrom Schmidlom, Borský Svätý Jur 774, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 21C/45/2022, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 12. februára 2025 sp. zn. 7Co/168/2024, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš v (ďalej len „súd prvého stupňa“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom zo dňa 4. decembra 2023 č. k. 21C/45/2022-158 v spojení s opravným uznesením zo dňa 18.10.2024 zaviazal žalovaného v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku odoslať na poštovú prepravu na Obec D. X. list, v ktorom uvedie nasledovný text: „Ja, P.. G.. X. Ž., ospravedlňujem sa G.. H. F., ktorý bol hlavným kontrolórom obce, za to, že som o ňom uviedol v liste zo dňa 3. 5. 2022 neoprávnené údaje, že je klamár, že je to pre obec veľká hanba, ale aj veľké riziko ho vo funkcii ponechať, nakoľko na základe kompetencií, ktoré má, nám môže spôsobiť veľké a nenapraviteľné škody, že je intrigán alebo človek, ako sa hovorí bez chrbtovej kosti, ktorého hlavným pracovným prostriedkom je klamstvo, človek, ktorý pozerá len na vlastný prospech alebo na prospech určitej skupiny ľudí, na úkor ostatných obyvateľov obce. Tieto tvrdenia sú neoprávnené a za to sa G.. H. F. ospravedlňujem.“ Vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žiadnej zo sporových strán nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Prvostupňový súd konštatoval, že pokiaľ ide o predpoklad existencie zásahu, tak dôkazné bremeno ohľadne existencie zásahu, t. j. v tomto prípade problematických vyjadrení z listu žalovaného z 3. mája 2022, zaťažovalo žalobcu, ktorý sa na základe neho domáhal morálnej satisfakcie. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca toto dôkazné bremeno uniesol, teda že skutočne existoval list žalovaného z 3. mája 2022 s takýmto žalovaným obsahom. Vyjadrenia žalovaného vyhodnotil ako

hodnotiace úsudky, ktoré sú vyvodzované z dvoch skutkových vyjadrení, tiež uvedených v liste žalovaného z 3. mája 2022. Išlo o nasledovné hodnotiace úsudky: 1.) žalobca je klamár, ktorý si neváža dohody a ani ústretovosť ľudí, 2.) žalobca je nedôveryhodný človek, 3.) (preto) nemôže robiť hlavného kontrolóra ich obce, 4.) je to pre obec veľká hanba, ale aj veľké riziko ho vo funkcii ponechať, nakoľko na základe kompetencií, ktoré má môže obci spôsobiť veľké nenapraviteľné škody, a 5.) žalobca je intrigán, resp. človek bez chrbtovej kosti, ktorého hlavným pracovným nástrojom je klamstvo, človek, ktorý pozerá len na vlastný prospech alebo prospech určitej skupiny ľudí na úkor ostatných obyvateľov obce. Súd prvej inštancie uviedol, že na to, aby bol určitý hodnotiaci úsudok považovaný za neoprávnený postačuje, ak je splnená aspoň jedna z nasledovných troch podmienok: hodnotiaci úsudok vychádza z nepravdivých skutkových vyjadrení (okolností), forma verejného prednesenia hodnotiaceho úsudku je neprimeraná a primárnym cieľom bolo hanobenie a zneuctenie inej osoby. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd prvej inštancie zisťoval pravdivosť dvoch skutkových tvrdení, od ktorých sa odvíjali všetky žalobou napadnuté hodnotiace úsudky žalovaného uvedené v liste z 3. mája 2022, pričom prvé skutkové vyjadrenie sa považovalo v konaní za nesporné. Druhé relevantné skutkové vyjadrenie bolo v konaní sporné a dôkazné bremeno ohľadne pravdivosti tohto skutkového vyjadrenia zaťažovalo žalovaného. Žalovaný v tomto smere dôkazné bremeno neunesol, pretože popretie dohody žalobcom nepotvrdili ani svedkovia G.. X. M. a G. L., ani žiaden iný žalovaným navrhnutý dôkaz, na základe čoho mal súd za to, že toto skutkové tvrdenie nie je pravdivé. Pokiaľ ide o podmienku neprimeranosti formy verejného prednesenia hodnotiaceho úsudku, súd prvej inštancie prihliadol na to, že žalobca bol v čase spísania listu verejne činnou osobou (hlavným kontrolórom ako orgánom obce), ktorá bola povinná zniesť v rámci kritiky viac než súkromná osoba, a dospel k záveru, že na forme listu občana adresovaného obci s cieľom navrhnuť odvolanie hlavného kontrolóra ako takej nemožno nič spochybňovať, teda nemožno uvažovať o neprimeranej forme prednesu. Vo vzťahu k podmienke, aby primárnym cieľom bolo hanobenie a zneuctenie inej osoby, dôkazné bremeno, že hodnotiaci úsudok nebol vyslovený v dobrej viere, resp. že nešlo o „fair“ kritiku, zaťažuje dotknutú osobu, teda žalobcu. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca nepreukázal, že dôvodom napísania listu bola primárne snaha žalovaného zhanobiť (zdiskreditovať) jeho osobu z dôvodu ich predchádzajúceho sporu, teda že išlo o akúsi pomstu. Vzhľadom na to, že prvé skutkové vyjadrenie bolo pravdivé, pričom pravdivosť druhého skutkového vyjadrenia nebola preukázaná, ako aj z toho, že forma prednesu hodnotiacich úsudkov bola primeraná a že priamy cieľ žalovaného v podobe zhanobenia a zneuctenia žalobcu nebol zistený, súd prvej inštancie dospel k záveru o oprávnenosti hodnotiacich úsudkov, že žalobca si neváža dohody a ani ústretovosť ľudí, je nedôveryhodný človek a (preto) nemôže robiť hlavného kontrolóra obce. K odstúpeniu od zmluvy možno len v zmluve stanovenom prípade alebo v zákonom ustanovených prípadoch, k čomu však v prípade žalobcu pri odstúpení od ústnej dohody s firmou žalovaného nedošlo, a teda bolo možné mať za to, že žalobca odstúpil od tejto ústnej dohody svojvoľne bez právom akceptovaného dôvodu, ktorá pravdivá skutočnosť potom oprávňovala žalovaného na vyvodenie takýchto hodnotiacich úsudkov o žalobcovi, ktoré, keďže súčasne boli prednesené primeranou formou a nebol pri nich preukázaný priamy cieľ hanobiť alebo zneuctiť žalobcu, bolo možné hodnotiť ako oprávnené hodnotiace úsudky, čím tak v súvislosti s nimi nebola naplnená podmienka zodpovednosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka, a preto v tejto časti žalobu zamietol.

1.2. Vo zvyšnej časti žalobe vyhovel, nakoľko hodnotiace úsudky žalovaného v spornom liste spočívajúcej vo vyjadreniach, že žalobca je klamár a že klamstvo je jeho hlavný pracovný nástroj, už vyhodnotil ako neoprávnené, keďže žalovaný nepreukázal ani jeden prípad klamstva žalobcu. Hodnotiace úsudky založené na nepravdivých tvrdeniach, resp. tvrdeniach, ktoré neboli preukázané ako pravdivé, sú prekročením týchto hraníc prípustnej kritiky. Pokiaľ žalovaný argumentoval, že svoj hodnotiaci úsudok o tom, že žalobca je klamár, odvodzoval od nespornej skutkovej okolnosti, že žalobca nedodrжал ich ústne uzatvorenú dohodu o vypratání, túto argumentáciu súd prvej inštancie neakceptoval, pretože klamstvom sa rozumie vedomé uvedenie nepravdy, za čo však nedodržanie dohody bez právneho dôvodu nemožno považovať.

1.3. Zvyšné problematické hodnotiace úsudky: to, že pre obec je veľká hanba alebo aj veľké riziko ho vo funkcii ponechať, nakoľko na základe kompetencií, ktoré má, nám môže spôsobiť veľké a nenapraviteľné škody, že je intrigán alebo človek, ako sa hovorí, bez chrbtovej kosti, človek, ktorý

pozerá len na vlastný prospech alebo na prospech určitej skupiny ľudí na úkor ostatných obyvateľov obce, tak tieto úsudky vyhodnotil súd prvej inštancie ako neoprávnené, keďže nebolo preukázané, že by sa zakladali na pravdivých skutkových okolnostiach. Nedodržanie ústnej dohody bez právneho dôvodu nemohla byť skutkovým podkladom ani pre tieto hodnotiace úsudky žalovaného.

1.4. Forma, v ktorej sa žalobca domáhal ospravedlnenia, korešponduje s formou, v akej došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu.

1.5. K obrane žalovaného, že v časti hodnotiacich úsudkov išlo len o neosobné vyslovené konštatovanie o tom, aké charakteristiky by vo všeobecnosti nemal mať hlavný kontrolór, súd prvej inštancie uviedol, že z kontextu, v akom boli vyslovené, je zrejmé, že sa týkali žalobcu. K námietke žalovaného, že žalobca mal klamať aj v priebehu tohto konania, uviedol, že relevantným pre toto konanie bolo len klamanie žalobcu, ktoré by bolo uskutočnené v čase pred napísaním listu.

1.6. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie s poukazom na § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 12. februára 2025 č. k. 7Co/168/2024 - 261 na základe odvolania žalovaného proti výrokom I. rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP (výrok I.) a určil, že žiadna zo sporových strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.).

2.1. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

2.2. Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal zaujatosť sudcu prvej inštancie z dôvodu, že z procesného hľadiska nemal súd dôvod opakovane vysloviť predbežné právne posúdenie veci, ktorým upozornil žalobcu, že je nutné opraviť žalobný petit, odvolací súd konštatoval, že žalovaný svojimi námietkami poukazuje na okolnosti spočívajúce v procesnom postupe sudcu, čo nezakladá predpoklad na vylúčenie zákonného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Ďalej uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie vo veci opakovane uvádzal predbežné právne posúdenie veci, čo nespôsobuje nesprávnosť rozhodnutia. Cieľom ustanovenia § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Z judikatúry ústavného súdu (sp. zn. IV. ÚS 16/2012) tiež vyplýva, že súd až v samotnom rozhodnutí vo veci, a nie v rámci postupu podľa ustanovenia § 118 ods. 2 OSP (predchádzajúca procesná úprava), vyjadrí svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci (napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Obdo/92/2018, 4CdoPr/4/2023). Súd prvej inštancie v rámci predbežného právneho posúdenia poukazyval na to, že je nutné rozlišovať zásah do ochrany osobnosti skutkovými vyjadreniami, či tieto sú pravdivé alebo nepravdivé a v prípade zásahom hodnotiaceho úsudku, či tento je oprávnený/neoprávnený, a teda či vychádza z pravdivých/nepravdivých okolností s tým, že žalobca sa žalobou domáha, aby sa mu žalovaný ospravedlnil za hodnotiaci úsudok. Takéto predbežné právne posúdenie nemôže mať za následok neobjektívnosť súdu, nakoľko vychádza z ustálenej judikatúry. Odvolací súd zdôraznil, že za zmenu petitu nie je možné považovať formulačné zmeny uskutočnené vo výroku rozhodnutia súdu za predpoklad, že je inak zachovaná obsahová súladnosť žalobného petitu a výroku rozhodnutia súdu, pričom žalobca v žalobe označil riadne výroky, za ktoré požaduje, aby sa mu žalovaný ospravedlnil a do týchto súd prvej inštancie nezasahoval. Odvolací súd uzavrel, že neobstojí odvolacia námietka o údajnej neprimeranej poučovacej povinnosti zákonného sudcu súdu prvej inštancie, keď súd prvej inštancie len naplnil princíp, na ktorom je budovaný civilný proces.

2.3. Odvolací súd zdôraznil, že z ustáleného skutkového stavu je zrejmé, že žalovaný zaslal list na Obec D. X., označený ako návrh na odvolanie žalobcu z funkcie hlavného kontrolóra obce, v ktorom mal žalobcu označiť výrokmi, že je klamár a pod., pričom mal vychádzať z toho, že žalobca prestal rešpektovať ústnu dohodu so žalovaným, keď zastavil vypratávanie nehnuteľnosti a pred starostom obce ako aj pracovníčkou stavebného úradu mal poprieť existenciu tejto ústnej dohody. Hodnotiaci úsudok

žalovaného v spornom liste, že „žalobca si neváži dohody a ani ústretovosť ľudí, je nedôveryhodný človek“ vychádzal z pravdivých skutkových okolností, a ani žalobca nepopieral existenciu ústnej dohody o vypratání pozemku, ktorú sa však neskôr rozhodol nerešpektovať. Súd prvej inštancie uvedené správne posúdil a z týchto dôvodov odvolanie žalobcu v časti zamietnutia žaloby nebolo opodstatnené. V ďalšej časti hodnotiaci úsudok žalovaného (že žalobca je klamár a že klamstvo je jeho hlavný pracovný prostriedok, že je to pre obec veľká hanba, ale aj veľké riziko ho vo funkcii ponechať, nakoľko na základe kompetencií, ktoré má nám môže spôsobiť veľké a nenapraviteľné škody, že je intrigán alebo človek, ako sa hovorí bez chrbtovej kosti, človek ktorý pozerá len na vlastný prospech alebo na prospech určitej skupiny ľudí na úkor ostatných obyvateľov obce) vychádzal zo skutkových okolností, že žalobca mal poprieť pri ohliadke ústnu dohodu o vypratání pozemku, ktorá skutočnosť však nebola preukázaná. Hodnotiace úsudky - ani kritika vo vzťahu k osobám verejne činným - sa nemôžu zakladať na nepravdivých skutkových okolnostiach. Preto v tejto časti súd prvej inštancie správne vec posúdil a vyhovel žalobe. V konaní nebolo preukázané, že list žalovaného bol oboznamovaný na obecnom zastupiteľstve, z ktorého dôvodu je forma ospravedlnenia doručením listu Obci D. X. postačujúca, korešpondujúca forme, v akej došlo k zásadu do práva na ochranu osobnosti žalobcu. Odvolací súd sa nestotožnil s odvolacou námietkou žalovaného, že v liste vyjadruje všeobecné kvalitatívne kritéria k osobe hlavného kontrolóra a v žiadnom prípade nekonštatoval, že žalobca je intrigán, ktorého hlavným pracovným nástrojom je klamstvo. Oboznámením sa s obsahom celého listu žalovaného je nutné prijať záver, že všetky úsudky sa týkali osoby žalobcu. Prvoinštančný súd zodpovedajúco právnej úprave postupoval i v otázkach bremena tvrdenia a nadväzného dôkazného bremena. Súd prvej inštancie správne rozhodol aj o závislom výrokom o nároku na náhradu trov konania, keď obe strany mali v konaní len čiastočný úspech, preto aplikoval ustanovenie § 255 ods. 2 CSP.

2.4. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 písm. c) CSP. Navrhoval, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu i rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP namietal, že žalobou zo dňa 09. augusta 2022, sa žalobca v žalobnom petite domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť ospravedlniť sa žalobcovi, a to tak, že doručí obci D. X. do 15 dní od právoplatnosti rozsudku list, v ktorom uverejní ospravedlnenie špecifikovaného znenia za to, že o ňom žalovaný v liste zo dňa 03. mája 2022 uviedol nepravdivé údaje. Na pojednávaní dňa 07. septembra 2023 žalobca v súvislosti s predbežným právnym posúdením sporu súdom a na výzvu súdu, uviedol že opravuje formuláciu časti žalobného petitu zo žaloby z 09. augusta 2022, tak, že sa domáha výroku rozhodnutia, ktorým by bolo uložené žalovanému ospravedlniť sa mu za to, že o ňom v liste z 03. mája 2022 uviedol aj nepravdivý údaj, že je intrigán alebo človek ako sa hovorí bez chrbtovej kosti, ktorého hlavným nástrojom je klamstvo, človek, ktorý pozerá len na vlastný prospech alebo na prospech určitej skupiny ľudí na úkor ostatných obyvateľov obce. Následne (a to už aj po písomne doručenej výzve súdom na opravu petitu) žalobca vzhľadom na nové „predbežné právne posúdenie súdu“ navrhoval aby súd pripustil ďalšiu úpravu petitu kde v petite žalobca odstráni časť textu a navrhuje vypustiť označenie „nepravdivé“ a nahradiť ho slovíčkom „neoprávnené“ v úvode textu. Uvedený výraz bol právnym zástupcom žalobcu zmenený až po opätovnej výzve súdu, kedy priamo súd oznámil žalobcovi, že uvedený petít y je nevykonateľný a je potrebné v texte upraviť slovo nepravdivé, nakoľko sa nejedná len o nepravdivé výrazy. Svojou výzvou teda žalobcovi uviedol, čo konkrétne sa javí ako prekážka vykonateľnosti a ponechal žalobcovi priestor na zmenu žaloby. Žalobca na základe výzvy zmenu vykonal, na čo ho následne sudca znova upozornil, že by sa opätovne jednalo o nevykonateľný petít z dôvodu, že síce upravil úvodnú časť petitu, ale stále ešte nevyriekol zmenu petitu v záverečnej časti, na ktorú ho súd priamo upozornil a právnenému zástupcovi žalobcu povedal čo a ako má zmeniť. Žalobca mal opätovne priestor na zmenu petitu, kedy mu následne súd potvrdil, že takto upravený petít je už v poriadku a vykonateľný. Uvedený postup súdu bol obratom ešte počas pojednávania namietaný žalovaným. Na túto námietku súd odpovedal, že uvedené poučenie a formulácia petitu zo strany súdu sú skôr žiadané a absolútne v zmysle zákona. K uvedenému sa vyjadril i odvolací súd v bode 9.

napadnutého rozsudku. Žalovaný má napriek tomu stále za to, že povinnosť vyzvať toho, kto podanie vo veci samej robil, na zmenu, prípadne opravu, vyplýva z ustanovenia § 129 CSP, a nie z predbežného právneho posúdenia veci. Avšak ani toto ustanovenie nedáva súdu oprávnenie, aby bezbreho poučoval žalobcu ako naformulovať petit. Uvedené vyplýva i z komentára Civilného sporového poriadku: „Súd, naopak, nemôže poučiť žalobcu o tom, akým spôsobom by mal formulovať žalobný návrh, aby mohol byť v konaní úspešný“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 465). Taktiež spochybnil procesný postup súdu, ktorým vyzval žalobcu na úpravu petitu niekoľkokrát. Povinnosťou súdu je síce vyzvať stranu k oprave, lenže túto výzvu neopakuje až do času, kým k želanému výsledku konečne príde. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/125/2011. „Ak žalobca požaduje primerané zadost'účinenie nepeňažnou formou, musí v žalobnom petite uviesť presné znenie ospravedlnenia vrátane toho, kde a v akom rozsahu má byť ospravedlnenie uverejnené. Ospravedlnenie nebude súd opravovať a nesmie znamenať napríklad skrytý útok na žalovaného.“ (Marek Števček Anton Dulak Jana Bajánková Marián Fečík František Sedlačko Marek Tomašovič a kol. Občiansky zákonník I. a II. zväzok. Komentár. 2. vydanie Praha: C. H. Beck, 2019, s. 83-95) Uvedeným konaním prvoinštančný súd podľa nášho názoru poskytol strane žalobcu nenáležitú výhodu, kedy v podstate zabezpečil strane, aby jej žaloba nebola zamietnutá, čím bol na strane žalobcu dosiahnutý úspech v spore. Takýmto konaním fakticky neprimerane odoprel strane žalovaného spravodlivý proces a porušil zásadu rovnosti strán, čo je neprípustné. Poučovací povinnosť nie je bezbrehá, ako vyplýva i z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS/104/96 z 19. septembra 1996.

3.2. Dovolateľ poukázal i na závažné pochybenie prvoinštančného súdu a na to nadväzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu ohľadom právneho posúdenia týkajúceho sa závažnosti zásahu do osobnosti žalobcu, ktorým malo dôjsť k zásahu do cti žalobcu a jeho dobrého mena. Konanie záviselo od vyriešenia právnej otázky či bol zásah do osobnostných práv žalobcu objektívne schopný zasiahnuť do cti žalobcu a poškodiť jeho dobré meno v obci. Občiansky zákonník poskytuje totiž ochranu len proti takým konaniam, ktoré sa dotýkajú osobnosti občana tým, že znižujú jeho dôstojnosť, česť a vážnosť z hľadiska jeho vzťahu k spoluobčanom a ohrozujú jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Podmienkou občianskoprávnej ochrany cti je to, aby bol zásah objektívne spôsobilý takú ujmu osobnosti občana privodiť. Ide o skutkové tvrdenia a hodnotiace úsudky, ktoré sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na cti žalobcu v očiach iných osôb a teda pôsobiť difamačne. Z rozhodnutia nižších súdov jednoznačne vyplýva, že skutkové tvrdenia a hodnotiace úsudky použité v liste žalovaného neboli difamačného charakteru (viď. bod 39. a 41. rozsudku súdu prvej inštancie), teda je možné usúdiť, že nemali ani takú intenzitu, aby boli objektívne schopné zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu, čo potvrdzuje i výpoveď svedka G.. L., kde tento sám uviedol, že žalobcu považuje za človeka s vysokým morálnym kreditom, človeka čestného, absolútneho odborníka, ktorý svoju funkciu vždy vykonával zodpovedne a dokonca jeho odstúpenie z funkcie považuje za veľkú stratu pre obec. Skutočnosť, že list žalovaného žiadnym spôsobom nemohol ohroziť česť a dobré meno žalobcu umocňuje i to, že obecné zastupiteľstvo aj napriek návrhu samotného žalobcu odmietlo list na zasadnutí prečítať a žiadnym spôsobom nemalo záujem sa ním zaoberať. Žalovaný dokonca dostal na list odpoveď odoslanú starostom obce, že predmetný návrh na bezodkladné odvolanie žalobcu z funkcie hlavného kontrolóra obce považuje za neopodstatnený a nedôvodný. Predpokladom úspešného uplatnenia nároku na ochranu osobnosti je, že došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby a tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť jej ujmu na právach, pričom obidve náležitosti musia byť splnené kumulatívne. Žalobca v konaní nepreukázal, že tvrdenia žalovaného v liste boli skutočne spôsobilé privodiť zásah do jeho cti, povesti a dôstojnosti. Nakoniec to bol samotný žalobca, ktorý sa dobrovoľne vzdal funkcie hlavného kontrolóra. Na základe uvedeného sa javí absolútne nadbytočné preukazovať v konaní, či tvrdenia žalovaného a v akom rozsahu boli pravdivé alebo nepravdivé, pretože neboli vôbec spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu. V danom prípade odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obo/19/2018 zo dňa 29. januára 2019. Žalovaný svojim konaním v podstate vyjadroval v liste svoj hodnotiaci úsudok k osobe žalobcu na základe vlastných (subjektívnych) kritérií odvodzujúcich od negatívnych skúseností so žalobcom, ktoré s ním mal. Nie je možné súhlasiť s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorý rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil, pričom sa nezoberal

intenzitou tvrdení, teda či objektívne i prišlo do zásahu osobnostných práv žalobcu. V zmysle judikatúry k porušeniu práva na česť môže dôjsť nepravdivými skutkovými tvrdeniami difamačného charakteru, ako aj zverejnením neprípustných hodnotiacich úsudkov o určitej osobe. Ak sú v kritike charakteristiky určitých javov a osôb použité výrazy, ktorých miera expresivity ja v značnom nepomere k cieľu kritiky, respektíve ak je obsah kritiky neprimeraný posudzovanému konaniu kritizovaného a ak z nej vyplýva úmysel znevážiť či uraziť kritizovanú osobu (tzv. intenzívny exces), ide o kritiku neprimeranú, ktorá je spôsobilá zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby (30Cdo/332/2007). Samotný subjektívny pocit žalobcu teda nemôže byť tým rozhodujúcim kritériom, aby súd mohol dospieť k záveru, že došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu. V tomto smere poukázal i na stanovisko odvolacieho súdu v bode 15. rozsudku, že všetky hodnotiaci úsudky sa týkali výlučne osoby žalobcu a boli priamo na jeho osobu poukazované. Konkrétne sa jedná o časť listu, kde žalovaný vo všeobecnosti poukazuje aké morálne hodnoty by mal spĺňať hlavný kontrolór. Aj napriek tomu, že žalovaný sporný list označil ako Návrh na bezodkladné odvolanie žalobcu z funkcie hlavného kontrolóra obce, práve z dôvodu, že uvedený odsek, ktorý začínal vetou ...Hlavný kontrolór obce by mal byť v prvom rade dôveryhodný odborník... je možné badať, že žalovaný nemal záujem použiť tieto všeobecné vyjadrenia vo vzťahu k osobe žalobcu. Uvedené tvrdenie zároveň potvrdzuje i skutočnosť, že túto žalovaný túto myšlienku gramaticky od predchádzajúcej časti listu odčlenil do úplne nového odseku, teda jednalo sa o novú myšlienku - všeobecný pohľad na osobu hlavného kontrolóra optikou žalovaného. Žalovaný preto považuje za neprijateľné, posudzovať jeho vyjadrenia v liste iným spôsobom a výlučne v spojitosti s osobou žalobcu, nakoľko tento svoj list v žiadnom prípade vo všetkých jeho vyjadreniach nemieril len voči osobe žalobcu, ale vyjadroval sa i vo všeobecných rovinách. Vyjadrenie neznali na osobu G.. H. F., ale vo všeobecnosti na funkciu hlavného kontrolóra. Uvedený odsek bol zo strany žalovaného vyjadrený absolútne vo všeobecnej rovine, pričom takéto morálne zhodnotenie je možné použiť na ktoréhokoľvek verejného činiteľa, nie len na hlavného kontrolóra obce. Samotným zaslaním listu navyše žalovaný využíval svoje právo slobody prejavu a zároveň právo podieľať sa na veciach verejných. Rovnako odvolací súd vo svojom rozhodnutí neprihliadol na argumentáciu žalovaného, že v predmetnom konaní sa v prípade žalobcu jednalo o verejne činnú osobu - hlavného kontrolóra, kedy by sa malo zo strany súdov prihliadať v prípade rozhodnutia že tieto osoby sú povinné zniesť vyššiu mieru kritiky ako v prípade bežných fyzických osôb. V zmysle vyššie uvádzaných skutočností mal za to, že nižšie súdy sa svojimi rozhodnutiami a nesprávnym právnym posúdením veci výrazne odklonili od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom uviedol rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/149/2009 zo dňa 31. mája 2010 a sp. zn. 3Obo/19/2018 zo dňa 29. januára 2019.

4. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP, časť vety pred bodkočiarkou) dospel k záveru, že dovolaniu nie je možné vyhovieť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

K dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP

7. Dovolateľ namieta existenciu vady zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom

spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP, na ktoré dovolateľ odkazoval v dovolaní, zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

11. Dovolateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP namieta porušenie princípu rovnosti strán poskytnutím nenáležitého poučenia o prípustnosti žaloby súdom prvej inštancie v prospech žalobcu, v dôsledku ktorého došlo zo strany žalobcu k úprave žaloby (a v konečnom dôsledku k jeho úspechu v spore).

12. Z obsahu žaloby zo dňa 09. augusta 2022 je zrejmé, že žalobca sa domáha uloženia povinnosti žalovanému ospravedlniť sa žalobcovi, a to tak, že doručí Obci D. X. do 15 dní od právoplatnosti , rozsudku list, v ktorom uverejní ospravedlnenie v tomto znení: „Ja P.. G.. X. Ž.Y. ospravedľujem sa G.. H. F., ktorý bol hlavným kontrolórom obce za to, že som o ňom uviedol v liste zo dňa 03.05.2022 nepravdivé údaje, že je klamár, ktorý si neváži dohody a ani ústretovosť iných ľudí, je nedôveryhodný človek, že nemôže robiť hlavného kontrolóra našej obce, že je to pre obec veľká hanba, ale aj veľké riziko ho vo funkcii ponechať, nakoľko na základe kompetencií, ktoré má nám môže spôsobiť veľké a nenapraviteľné škody. by nemal byť intrigán alebo človek, ako sa hovorí, bez chrbtovej kosti, ktorého hlavným pracovným nástrojom je klamstvo, človek ktorý pozerá len na vlastný prospech alebo na prospech určitej skupiny ľudí na úkor ostatných obyvateľov obce.“ Tieto tvrdenia sú nepravdivé a za to sa G.. H. F. ospravedľujem. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V žalobe žalobca uviedol obsah listu, ktorý žalovaný dňa 03. mája 2022 poslal Obci D. X., ktorý bol prečítaný aj na obecnom zastupiteľstve. Podľa žalobcu žalovaný uviedol o ňom tieto tvrdenia, ktoré sú nepravdivé. Žalobca je slušný a čestný človek a funkciu hlavného kontrolóra vykonával riadne, v súlade so zákonom. Na pojednávaní súdu prvej inštancie dňa 07. septembra 2023 žalobca v súvislosti s predbežným právnym posúdením sporu súdom a na výzvu súdu, uviedol že opravuje formuláciu časti žalobného petitu zo žaloby z 09. augusta 2022, tak, že sa domáha výroku rozhodnutia, ktorým by bolo uložené žalovanému ospravedlniť sa mu za to, že o ňom v liste z 03. mája 2022 uviedol aj nepravdivý údaj, že je intrigán alebo človek, ako sa hovorí bez chrbtovej kosti, ktorého hlavným nástrojom je klamstvo, človek, ktorý pozerá len na vlastný prospech alebo na prospech určitej skupiny ľudí na úkor ostatných obyvateľov obce. Na pojednávaní dňa 07. novembra 2023 súd prvej inštancie uznesením pripustil uvedenú zmenu žaloby navrhnutú žalobcom. Na tomto pojednávaní žalobca následne navrhol v petite znenia ospravedlnenia vypustiť označenie „nepravdivé“ a nahradiť ho slovom „neoprávnené“ a navrhol tiež upraviť v rovnakom zmysle, teda vypustiť slovo „nepravdivé“ aj v poslednej vete žalobného petitu a nahradiť ho slovom „neoprávnené“, na základe čoho súd uznesením pripustil zmenu žaloby: žalobca sa domáha rozhodnutia, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť ospravedlniť sa žalobcovi,

a to tak, že doručí Obci D. X. list v nasledovnom znení : „Ja, P. G. X. Ž., ospravedlňujem sa G.. H. F., ktorý bol hlavný kontrolór obce za to, že som o ňom uviedol v liste zo dňa 3. 5. 2022 neoprávnené údaje, že je klamár, ktorý si neváži dohody a ani ústretovosť iných ľudí, je nedôveryhodný človek, že nemôže robiť hlavného kontrolóra, že je to pre obec veľká hanba ale aj veľké riziko ho vo funkcii ponechať, nakoľko na základe kompetencií, ktoré má, nám môže spôsobiť veľké a nenapraviteľné škody, že je intrigán alebo človek, ako sa hovorí bez chrbtovej kosti, ktorého hlavným pracovným prostriedkom je klamstvo, človek, ktorý pozerá len na vlastný prospech alebo na prospech určitej skupiny ľudí na úrok ostatných obyvateľov obce. Tieto tvrdenia sú neoprávnené a za to sa G.. H. F. ospravedlňujem.“

13. Už za predchádzajúcej procesnoprávnej úpravy (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok) judikatúra najvyššieho súdu vychádzala z toho, že žalobca nie je povinný urobiť súdu presný a doslovný návrh na znenie výroku jeho rozsudku. „ Ak žalobca označil v žalobe presne, určite a zrozumiteľne povinnosť, ktorá má byť žalovanému uložená rozhodnutím súdu alebo spôsob určenia právneho vzťahu, práva alebo právnej skutočnosti, súd nepostupuje v rozpore so zákonom, ak použitím iných slov vyjadrí vo výroku svojho rozhodnutia rovnaké práva a povinnosti, ktorých sa žalobca domáhal. Iba súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia; prípadným návrhom žalobcu na znenie výroku rozhodnutia pritom nie je viazaný. Pri formulácii výroku rozhodnutia súd musí dbať, aby vyjadroval (z obsahového hľadiska) to, čoho sa žalobca žalobou skutočne domáhal.“ (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/254/2009 zo dňa 28. septembra 2010)

14. Rovnako za účinnosti zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (od 01. júna 2016) platí, že „ žaloba predstavuje procesný úkon strany, ktorý treba posudzovať ako každé podanie podľa obsahu. To znamená, že za žalobný nárok, teda predmet konania, nemožno považovať iba žalobný návrh, ale aj jeho skutkové odôvodnenie, čo spolu so žalobným návrhom vymedzuje predmet žaloby“ (BAJÁNKOVÁ, Jana. § 132 [Náležitosti žaloby]. In: ŠTEVČEK, Marek, FICOVÁ, Svetlana, BARICOVÁ, Jana, MESIARKINOVÁ, Soňa, BAJÁNKOVÁ, Jana, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 531, marg. č. 12.)

15. V danej súvislosti dovolací súd poukazuje i na právnu vetu uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2020, sp. zn. 7Cdo/268/2019 (publikovanú v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 1/2021 pod č. 14), v zmysle ktorej „ Obsah žaloby nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitum), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami - opísaním skutkového deja (causa petendi). Súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami v žalobe. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh. “

16. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že v rozhodovanej veci zo strany súdu prvej inštancie nedošlo k zásahu do formulácie požadovaného výroku v zmysle jeho opravy z iniciatívy súdu bez zodpovedajúcej aktivity žalobcu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/125/2011). Žalobca v žalobe v znení jej zmien (11. novembra 2023) označil, čoho sa žalobou domáha a formuloval výroky, za ktoré požaduje, aby sa mu žalovaný ospravedlnil, do ktorých obsahu súd prvej inštancie svojím rozhodnutím vo veci samej nezasahoval.

17. Neobstojí ani dovolacia námietka žalovaného o neprimeranej poučovacej aktivite súdu prvej inštancie. V súdnej veci súd prvej inštancie nepostupoval podľa § 129 CSP, podľa ktorého ak ide o podanie vo veci samej, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. Už z obsahu žaloby zo dňa 09. augusta 2022 je zrejmé, že žalobca sa od počiatku voči žalovanému domáha ospravedlnenia za špecifikované hodnotiace úsudky, pričom okolnosti, z ktorých žalovaný v liste vychádzal, sú podľa neho nepravdivé. Zmenou žaloby, navrhnutou na pojednávaní dňa 07. novembra 2023 na základe (opakovaného) predbežného právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie žalobca preformuloval pojem „nepravdivé“ na pojem „neoprávnené“, čo neodporuje pôvodnému zmyslu a účelu žaloby. Ak súd na pojednávaní alebo pri

predbežnom prejednaní sporu vysloví svoj predbežný právny názor (napr. ohľadom nesprávnej formulácie nároku ako je tomu i v pojednávanej veci), dáva tým strane priestor na procesnú reakciu. Poskytnutím predbežného právneho posúdenia veci sa stranám sporu vytvára možnosť, aby tomu, s čím ich oboznámil súd, prispôsobili ich ďalší procesný postup v konaní. (SURA, Soňa. § 171 [Obligatórnosť právneho posúdenia veci]. In: IVANČO, Marek, IVANKO, Daniel a kol. Civilný sporový poriadok. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2026, s. 386, marg. č. 1.) Úprava žalobného petitu na základe predbežného právneho posúdenia súdu prvej inštancie (§ 181 ods. 2 CSP) je potom nielen plne prípustná, ale predstavuje priamy účel tohto inštitútu, ktorým je zvyšovanie predvídateľnosti rozhodnutí a zabránenie prekvapivých rozsudkov.

18. Vo vzťahu k dovolaniu žalovaného podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd tak uzatvára, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by v konaní nižších súdov došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces, v zmysle § 420 písm. f) CSP. Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplyva.

K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

19. Dovolateľ v dovolaní taktiež argumentuje nesprávnym právnym posúdením veci nižšími súdmi.

20. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

22. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“).

23. Na to, aby mohol dovolací súd podrobiť dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, uvedeného pod písmenom a) až c) ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v zákone (§ 431 až § 435 CSP).

24. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP).

25. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) alebo či ide o právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), či právnu otázku, ktorá je rozhodovaná dovolacím súdom rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP). Otázka relevantná v zmysle §

421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

26. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

27. Dovolať konkrétnu právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ním označených rozhodnutí najvyššieho súdu (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/149/2009 zo dňa 31. mája 2010 a sp. zn. 3Obo/19/2018 zo dňa 29. januára 2019), nesformuloval. Vo všeobecnosti uviedol, že konanie záviselo od vyriešenia právnej otázky či bol zásah do osobnostných práv žalobcu objektívne schopný zasiahnuť do cti žalobcu a poškodiť jeho dobré meno v obci.

28. Rozhodnutím sp. zn. 4Cdo/149/2009 zo dňa 31. mája 2010 došlo zo strany najvyššieho súdu k zrušeniu rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu, že odvolací súd dôsledne nerozlišoval medzi skutkovými tvrdeniami a hodnotiacimi úsudkami a výroky žalovaného neposudzoval s prihliadnutím na všetky súvislosti a okolnosti, za ktorých k nim došlo, predovšetkým so zreteľom na ich podstatu a sledovaný cieľ. To malo za následok, že považoval za nepravdivé výroky žalovaného majúce povahu hodnotiacich úsudkov, hoci ich pravdivosť nemožno dokazovať, a teda v tomto zmysle ani hodnotiť. V súvislosti s uvedeným dovolací súd uviedol: „K porušeniu práva na česť, resp. dobrú povesť, môže dôjsť slovom, písmom, obrazom i akýmkoľvek iným konaním difamujúcej (zneuctujúcej, znevažujúcej, dehonestujúcej, diskreditačnej) povahy. Ak k takémuto porušeniu malo dôjsť slovom, treba pri skúmaní primeranosti konkrétneho výroku v prvom rade odlíšiť, či sa jedná o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok (kritiku), pretože podmienky kladené na prípustnosť každej z týchto kategórií sa líšia. Skutkové tvrdenie sa opiera o fakt, objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania, pravdivosť tvrdenia je teda overiteľná. V zásade platí, že oznámenie pravdivej informácie nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokiaľ tento údaj nie je podaný tak, že skresľuje skutočnosť, či nie je natoľko intímny, že by odporoval právu na ochranu súkromia či ľudskej dôstojnosti. Z hľadiska pravdivosti skutkových tvrdení nie je nevyhnutné trvať na ich úplnej presnosti, ale je postačujúce, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo pravde, teda stačí, aby pravdivá bola podstatná časť tvrdenia (oznámenia). Porušenie práva na česť, resp. dobrú povesť, môže byť spôsobené len takými skutkovými tvrdeniami, ktoré sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na cti, resp. dobrej povesti dotknutého subjektu, v očiach ostatných fyzických osôb, a teda pôsobiť difamačne. Či je určité tvrdenie difamujúce, treba posúdiť nielen podľa použitých výrazov a formulácií, ale podľa celkového dojmu s prihliadnutím ku všetkým súvislostiam a okolnostiam, za ktorých k tvrdeniu došlo. Na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti, a to na základe vlastných (subjektívnych) kritérií. Hodnotiaci úsudok nemožno akokoľvek dokazovať, je však potrebné skúmať, či sa zakladá na pravdivej informácii, či forma jeho verejnej prezentácie je primeraná a či zásah do osobnostných práv je nevyhnutným sprievodným javom kritiky, to znamená, či primárnym cieľom kritiky nie je hanobenie či zneuctenie danej osoby. Treba teda rozlišovať medzi kritikou prípustnou (oprávnenou) a medzi kritikou, ktorá môže tvoriť podstatu neoprávneného porušenia práva na česť (dobrú povesť). Ak má byť kritika prípustná, musí byť vecná, konkrétna a primeraná (zodpovedajúca) čo do obsahu, formy a miesta. Vecnosť kritiky vyžaduje, aby kritika vychádzala z pravdivých skutočností (podkladov) ako premís pre hodnotiaci úsudok. Hodnotiaci úsudok musí byť totiž záverom, ktorý možno na základe uvedených skutočností logicky dovodiť. Konkrétnosť kritiky znamená, že hodnotiaci úsudok sa musí opierať o konkrétne skutočnosti. Primeranosť kritiky čo do obsahu, formy a miesta (použitými výrazmi, formuláciami, spojeniami), znamená, že nevybočuje z medzí nutných k dosiahnutiu sledovaného a zároveň spoločensky uznávaného účelu (cieľa). Práva na ochranu osobnosti sa samozrejme môžu domáhať aj politici a ostatne verejne činné osoby, no kritériá posúdenia skutkových tvrdení a hodnotiacich úsudkov sú v ich prípadoch omnoho mäkkšie v prospech pôvodcov týchto výrokov. Je to dané skutočnosťou, že osoba vstúpia na verejnú scénu musí počítať s tým, že

ako osoba verejne známa bude pod drobnohlľadom verejnosti, ktorá sa zaujíma o jej profesionálny ako aj súkromný život a súčasne ho hodnotí, zvlášť, ak ide o osobu, ktorá spravuje verejné záležitosti.“

29. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obo/19/2018 zo dňa 29. januára 2019 ako odvolacieho súdu, bol potvrdený rozsudok prvoinštančného súdu. Označené dovolateľom označené rozhodnutie nespadá do pojmu ustálená súdna prax dovolacieho súdu, a pre naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je relevantné.

30. Vychádzajúc z obsahu dovolania dovolateľa (§ 124 ods. 1 CSP), tento v skutočnosti vyčíta odvolaciemu súdu nesprávne zistenie skutkového stavu veci a nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov v spojitosti s nesprávnym posúdením dôvodnosti žaloby. Skutočnosť, že dovolateľ nesúhlasí so záverom nižších súdov o existencii zásahu do osobnostných práv žalobcu zo strany žalovaného, sama osebe nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť jeho dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože tento záver súdov bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k právnomu záveru a prijatiu ich rozhodnutia. Pokiaľ teda dovolateľ namietal nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom (aj súdom prvej inštancie); touto nesprávnosťou nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP a § 432 ods. 2 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/36/2017, 2Cdo/5/2017, 3Cdo/74/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017).

31. Žalobca videl odklon od označenej ustálenej rozhodovacej praxe (rozhodnutie sp. zn. 4Cdo/149/2009 zo dňa 31. mája 2010) v závere nižších súdov o tom, či bol zásah do osobnostných práv žalobcu objektívne schopný zasiahnuť do cti žalobcu a poškodiť jeho dobré meno, keď podľa jeho názoru nemal takú intenzitu, aby bol objektívne schopný zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu, čo potvrdzuje výpoveď starostu obce, ktorému bol list žalovaného doručený ako i skutočnosť, že zastupiteľstvo sa jeho obsahom aj napriek tomu, že žalobca jeho verejné prečítanie navrhoval, odmietlo zaoberať s tým, že to bol samotný žalobca, ktorý sa dobrovoľne vzdal funkcie hlavného kontrolóra. Ďalej v tejto súvislosti namietal závery nižších súdov o tom, že hodnotiaci úsudky sa týkali výlučne osoby žalobcu a s poukazom na formu a obsah listu dôvodil, že list nemieril len voči osobe žalobcu, ale vyjadroval sa všeobecne. Rovnako odvolací súd neprihliadol na to, že v prípade žalobcu išlo o verejne činnú osobu - hlavného kontrolóra. Uvedená argumentácia dovolateľa však indikuje, že dovolateľ namietal voči skutkovým zisteniam súdov nižších inštancií, čo dovolací súd nie je oprávnený preskúmať a ani formulovať nové skutkové závery, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porovnaj ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, primárne je súdom právnym, nie skutkovým, a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 432).

32. Pokiaľ teda žalobca tvrdí, že právny záver odvolacieho súdu v preskúmvanej veci o existencii zásahu do osobnostných práv žalobcu v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vychádzajúci zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, predstavuje odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, robí tak neopodstatnene. Je totiž zjavné, že žalobca síce formálne odôvodnil dovolanie nesprávnosťou právneho posúdenia veci súdmi nižšej inštancie v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale podstatná časť jeho dovolacej argumentácie smeruje voči vyhodnoteniu dôkazov a s tým súvisiacej nesprávnosti skutkových zistení súdmi nižšej inštancie. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním

skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec, atď. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej obsahu, zmyslu a účelu, normu interpretuje a zo svojich skutkových zistení (to znamená po vyriešení skutkových otázok a na ich podklade) prijíma právne závery o (ne)existencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Dovolateľ konkrétne nevymedzil právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorú odvolací súd riešil nesprávne, práve z dôvodu, že jeho argumentácia predstavuje otázky skutkové. Z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu (i súdu prvej inštancie) je pritom zrejmé, že sa v súlade s dovolateľom označeným rozhodnutím dovolacieho súdu sp. zn. 4Cdo/149/2009 dôsledne zaoberali otázkou rozdielu medzi skutkovými tvrdeniami a hodnotiacimi úsudkami a výroky žalovaného posúdili s prihliadnutím na všetky súvislosti a okolnosti veci. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie však nemožno odôvodniť spochybnením záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov, a preto dovolateľom uvádzané námietky nemohli viesť k založeniu prípustnosti jeho dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

33. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Ak dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolanie nie je prípustné pre nevymedzenie dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie i v tejto časti odmietol (§ 447 písm. f) CSP).

34. Podľa § 444 ods. 1 CSP môže dovolací súd na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (obdobne napr.- 4Cdo/144/219, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020, 9Cdo/184/2020, 2Cdo/91/2021, IV. ÚS 578/2022).

35. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.